

สถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี

ข้อมูลและประเด็นสนทนาสำหรับการเยือนไทยอย่างเป็นทางการของเลขาธิการสหประชาชาติ

9-11 ธันวาคม 2550

1. สถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี

สถานะล่าสุด

- จีนเป็นเจ้าภาพจัดการเจรจา 6 ฝ่ายรอบที่ 6 ระยะที่ 2 ที่กรุงปักกิ่ง ระหว่างวันที่ 27-30 ก.ย. 50 และเมื่อวันที่ 3 ต.ค. 50 ที่ประชุมฯ ได้ออกแถลงการณ์ร่วม รับรองการปฏิบัติตามขั้นตอนแรกของ 13 February 2007 Agreement และตกลงที่จะผลักดันกระบวนการเจรจา 6 ฝ่ายต่อไป รวมทั้งบรรลุข้อตกลงที่จะปฏิบัติตาม 19 September 2005 Joint Statement นอกจากนี้ ยังได้มีการระบุถึงขั้นตอนการทำให้คาบสมุทรเกาหลีปราศจากอาวุธนิวเคลียร์ การปรับความสัมพันธ์ให้เป็นปกติระหว่างเกาหลีเหนือกับสหรัฐฯ และญี่ปุ่น การให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและพลังงานแก่เกาหลีเหนือ และการประชุมระดับรัฐมนตรีประเทศ 6 ฝ่าย
- ประธานาธิบดี Roh Moo-hyun ของเกาหลีใต้และนาย Kim Jong IL ผู้นำเกาหลีเหนือ ได้จัดการประชุมสุดยอดผู้นำสองเกาหลี ครั้งที่ 2 ที่กรุงเปียงยาง ระหว่างวันที่ 2-4 ต.ค. 50 และได้ลงนามใน Declaration on the Advancement of North-South Korean Relations, Peace and Prosperity เมื่อวันที่ 4 ต.ค. 50 โดยมีประเด็นหลักที่เน้นถึงแนวทางการจัดตั้ง peace regime ในคาบสมุทรเกาหลี การสร้างความไว้วางใจเชื่อใจด้านการทหาร การขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและสังคมระหว่างกัน
- เมื่อวันที่ 18 ต.ค. 50 เกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ได้ร่วมยกร่างข้อมติ Peace and Security on the Korean Peninsula and the reunification of the Koreas เสนอให้ที่ประชุม UNGA พิจารณา โดยเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ต้องการเรียกร้องการสนับสนุนการรวมประเทศอย่างสันติจากนานาชาติ และสนับสนุนการปฏิบัติตามแถลงการณ์ร่วมในการประชุมสุดยอดผู้นำสองเกาหลีครั้งที่ 2 และสนับสนุนกระบวนการเจรจา 6 ฝ่าย ซึ่งที่ประชุม UNGA'62 ได้รับรองข้อมติฯ โดยฉันทามติเมื่อวันที่ 31 ต.ค. 50
- เมื่อวันที่ 1 พ.ย. 50 สหรัฐฯ ได้ส่งคณะผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานนิวเคลียร์นำโดยนาย Sung Kim ผอ.กองกิจการเกาหลี (Director of Office of Korean Affairs) เยือนเกาหลีเหนือเพื่อเริ่มกระบวนการยุติ (disable) โครงการนิวเคลียร์ที่เมืองยอนบยอนเพื่อให้สามารถเสร็จสิ้นได้ภายใน 31 ธ.ค. 50 ตามข้อตกลงในแถลงการณ์ร่วมเมื่อ 3 ต.ค. 50
- เมื่อวันที่ 14-16 พ.ย. 50 เกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ได้จัดการประชุมระดับ นรม. ที่กรุงโซล เพื่อหารือเรื่องการอนุวัติตาม Declaration on the Advancement of North-South Korean Relations, Peace and Prosperity จากการประชุมสุดยอดฯ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 2-4 ต.ค. ที่กรุงเปียงยาง และเมื่อวันที่ 27-29 พ.ย. 50 เกาหลีเหนือและเกาหลีใต้จัดการประชุมระดับ รว. กลาโหมขึ้นที่กรุงเปียงยาง เพื่อพิจารณาประเด็นความมั่นคงต่าง ๆ โดยเฉพาะการรับประกันความปลอดภัย (security guarantee) แก่โครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ อาทิ การจัดตั้งเขตสันติภาพในทะเลตะวันตก (ทะเลเหลือง) นอกจากนี้ การประชุมฯ ในครั้งนี้ยังเพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจเชื่อใจทางทหาร (Mutual military trust) ระหว่างกันด้วย

- มีรายงานว่า ประเทศสมาชิก 6 ฝ่ายกำลังหารือถึงกำหนดการที่จะจัดการเจรจา 6 ฝ่ายขึ้นอีกครั้ง ซึ่งคาดว่าจะเป็นการหารือในวันที่ 6-9 ธ.ค. หรือช่วงปลายเดือน ธ.ค. 50 เพื่อทบทวนพัฒนาการกระบวนการยุติ (disable) โครงการนิวเคลียร์ที่เมืองยอนบยอนของเกาหลีเหนือ และพิจารณากำหนดการจัดการเจรจา 6 ฝ่ายระดับรัฐมนตรีต่อไป

บริบทของไทย

- ปมปัญหาเกาหลีเหนือโยงใยกับสภาพการณ์ภายในเกาหลีเหนือ ได้แก่ ปัจจัยการเมือง ความล้มเหลวในนโยบายเศรษฐกิจและการพัฒนา ปัญหาสิทธิมนุษยชน และภายนอก ได้แก่ ปมประวัติศาสตร์ การแข่งขันของมหาอำนาจ ปัญหาอาวุธนิวเคลียร์ สถานะของเกาหลีเหนือในประชาคมโลก ปัญหาการลักพาตัวคนต่างชาติ

- ไทยไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสภาพการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี แต่ด้วยความยึดเยื้อและความสลับซับซ้อนของปมปัญหาข้างต้น ไทยจึงมี “ระดับของการเกี่ยวพัน” กับวิกฤติการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี ได้แก่ คนเกาหลีเหนือหลบหนีเข้าดินแดนไทยเพื่อขอลี้ภัย แนวโน้มการเดินทางเข้าไทยของคนเกาหลีเหนือที่เพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติ ซึ่งอาจเกี่ยวพันกับธุรกิจผิดกฎหมาย รวมทั้งการสูญหายของคนไทย (นางอโนชา บั่นจ้อย) ซึ่งเชื่อว่าถูก “นำตัว” เข้าไปในเกาหลีเหนือ

- ความ “ไม่ปรกติ” ของเกาหลีเหนือ และกระแสกดดันจากประชาคมโลก อาทิ ข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงฯ ที่ 1718 ทำให้ไทยไม่สามารถดำเนินความสัมพันธ์เยี่ยง “ปรกติ” กับเกาหลีเหนือได้ ซึ่งรวมถึงประเด็นคั่งค้างระหว่างกัน เช่น หนี้ข้าวไทย / ปัญหาการคุ้มครองการลงทุนของเอกชนไทย การหายตัวไปของนางอโนชา บั่นจ้อย ฯลฯ ที่ไม่มีแนวโน้มว่าเกาหลีเหนือจะร่วมมือ

- Proximity ระหว่าง อช.ตอ. เชียงใต้ กับ อช.ตอ. เชียงเหนือ การปลดนิวเคลียร์ในคาบสมุทรเกาหลี จึงเป็น collective interest ของไทยกับเพื่อนบ้านในภูมิภาคเช่นกัน

- ไทยจึงมีความกังวล “ที่ชอบธรรม” ต่อพัฒนาการในคาบสมุทรเกาหลีทั้งในแง่ทวิภาคีและฐานะสมาชิกของอาเซียน ซึ่งไทยพร้อมจะให้ความร่วมมือและการสนับสนุนทั้งในด้านของประเทศและในกรอบ ASEAN และเวทีระหว่างประเทศอื่นๆ

กรมเอเชียตะวันออก
กองเอเชียตะวันออก 4
29 พฤศจิกายน 2550

Suggested Talking Points

The Six-Party Talks

- Thailand appreciates the tireless efforts of all concerned parties to advance the process of the Six-Party Talks.
- Thailand regards the DPRK's nuclear disablement phase, as agreed in the Joint Statement of 3 October 2007, as a significant progress toward the goal of the denuclearization of the Korean Peninsula.
- The denuclearization of the Korean Peninsula is an essential element for maintaining long-term peace and stability in the region. Therefore, Thailand is ready to work closely with the international community to ensure the peaceful resolution of the issue.

- Thailand believes that extending humanitarian assistance to DPRK is necessary in working towards sustainable solution to situation on the Korean Peninsula. On our part, the Thai Ministry of Public Health is now working closely with WHO in training North Korean medical personnels. We also hope to have more cooperation with the UN specialized bodies, such as FAO, UNICEF and WFP.

Inter-Korean Affairs

- Welcome the series of Inter-Korean talks taking place after the 2nd Inter-Korean Summit. Thailand believes that the talks will not only pave the way for greater inter-Korean cooperation and reconciliation but also help increase the momentum towards peaceful resolution to the situation in the Korean Peninsula in parallel with the Six-Party Talks process.
- Welcome the Resolution adopted during the 62nd Session of the UNGA, endorsing the results of the recently held Inter-Korean Summit. The adoption of the Resolution by consensus demonstrates the strong will of the international community to help promote cooperation, national reconciliation and peaceful reunification of the two Koreas.

2. ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวเกาหลีเหนือ

ข้อมูล/ภูมิหลัง

- ตั้งแต่ปี 2540 ชาวเกาหลีเหนือเริ่มลักลอบเข้าไทยเป็นฐานเพื่อขอลี้ภัยไปประเทศที่สามโดยเฉพาะเกาหลีใต้และสหรัฐฯ จำนวนผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวเกาหลีเหนือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยในปี 2548 มีจำนวน 189 คน ในปี 2549 มีจำนวน 729 คน และระหว่าง มกราคม- สิงหาคม 2550 มีประมาณ 541 คน (สถิติของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง - สตม.)

- Pull Factors ที่ทำให้แนวโน้มผู้ลักลอบเข้าไทยชาวเกาหลีเหนือเพิ่มขึ้น ได้แก่ ภาพลักษณ์ด้านมนุษยธรรมของไทย สภาพพรมแดนที่ง่ายต่อการลักลอบเข้าประเทศยากต่อการสกัดกั้น กม. North Korean Human Rights Act (ค.ศ. 2004) ของสหรัฐฯ นโยบายรับผู้ลี้ภัยเกาหลีเหนือของรัฐบาลเกาหลีใต้ และขบวนการนำพาลักลอบเข้าไทยซึ่งทำงานอย่างเป็นระบบ โดยมีทั้งกลุ่มองค์กรเอกชนไม่หวังผลกำไรของเกาหลีใต้และสหรัฐฯ และขบวนการค้ามนุษย์

แรงกดดันในปัจจุบัน

การที่ผู้ลักลอบเข้าเมืองเกาหลีเหนือมีจำนวนเพิ่มขึ้นสูงในปัจจุบัน ทำให้เกิดสภาพแออัดของห้องกักของ สตม. ซึ่งสถานเอกอัครราชทูตเกาหลีใต้และกลุ่มสิทธิมนุษยชน (ทั้งสหรัฐฯ และเกาหลีใต้) ได้หยิบยกเรื่องสภาพความแออัดของห้องกัก ขึ้นหารือกับทางการไทยเพื่อหาทางแก้ไขอยู่บ่อยครั้งในทุกระดับ โดยเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2550 เอกอัครราชทูตเกาหลีใต้ประจำประเทศไทยได้ยกเรื่องนี้และการเพิ่มจำนวนผู้ลักลอบเข้าเมืองที่จะส่งไปยังเกาหลีใต้ในแต่ละสัปดาห์กับ รอง นรม. สนธิ บุญยรัตกลิน นอกจากนี้ ในระยะนี้มีคณะจากกระทรวงการรวมประเทศของเกาหลีใต้ และ NGO ของเกาหลีใต้ ขอเข้าสังเกตการณ์สภาพความเป็นอยู่ของผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวเกาหลีเหนือในห้องกักของ สตม. อยู่เสมอ ซึ่งสันนิษฐานได้ว่า กระทรวงการต่างประเทศและการค้าของเกาหลีใต้ และสถานเอกอัครราชทูตเกาหลีใต้น่าจะได้รับแรงกดดันจาก NGO และชาวเกาหลีใต้ทั้งในเกาหลีใต้และต่างประเทศให้รัฐบาลเกาหลีใต้แก้ไขปัญหาลี้ภัยข้างต้น ล่าสุด สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล ได้รับหนังสือจาก Citizen's Coalitions for Human Rights of Abductees and North Korean Refugees (C.H.N.K.) ขอให้นำส่งฎีกากราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แสดงความห่วงกังวลเรื่องสภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องกักชาวเกาหลีเหนือในห้องกักของ สตม. ที่กรุงเทพฯ และได้ขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณในการแก้ไขสภาพแวดล้อมในห้องกัก ให้ดีขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต และขอให้ผู้ต้องกักได้ไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สามโดยเร็วที่สุด

ท่าทีไทย

รัฐบาลไม่มีนโยบายให้ใช้ไทยเป็นสถานที่พักพิงสำหรับชาวเกาหลีเหนือเพื่อขอเดินทางต่อไปประเทศที่สาม และถือว่าชาวเกาหลีเหนือเหล่านี้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ต้องดำเนินการตาม พรบ. คนเข้าเมืองปี 2522 ซึ่งที่ผ่านมา ไทยดำเนินการตามหลักมนุษยธรรม โดยได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น UNHCR และ สถานเอกอัครราชทูตเกาหลีใต้ประจำประเทศไทยให้ชาวเกาหลีเหนือเหล่านี้เดินทางไปประเทศที่สามตามที่ประสงค์ ซึ่งโดยมากคือ เกาหลีใต้ และสหรัฐฯ จนถึงปัจจุบัน ยังไม่เคยมีการส่งตัวชาวเกาหลีเหนือเหล่านี้กลับเกาหลีเหนือ _____ โดยนโยบายและแนวทางของไทยในเรื่องนี้ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง

Suggested Talking Points

- The sharp increase of North Korean illegal immigrants poses a serious threat to the security of Thailand. These illegal migrants could be linked to or could be possible victims of human trafficking or people smuggling. The spreading of communicable diseases is another concern that should be taken into consideration as well.
- We reiterate that illegal immigrants of all nationalities are in violation of and subject to our domestic laws.
- While acting in accordance with our Immigration law , we nevertheless take into account accepted humanitarian practices in dealing with this issue and never send even one North Korean illegal immigrant back to DPRK. Moreover, the relevant Thai agencies concerned have always been in very close contact with the ROK Embassy, the US embassy in Thailand and UNHCR .
- Regarding the concern over the crowded condition of the Immigration Detention Centre (IDC) in Bangkok and the possibility of increasing the number of North Korean illegal immigrants for resettlement in the US and ROK, the authority concerned are exploring the ways to finding the most *appropriate and humanitarian solution* to this issue.

กรมเอเชียตะวันออก
กองเอเชียตะวันออก 4
29 พฤศจิกายน 2550